

پتانسیل تکنولوژی های بومی در جهت نیل به اهداف معماری پایدار

فاطمه بایگی^{۱*}، افسانه زرکش^۲

۱- پژوهشگر دوره دکتری معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران.

۲- استادیار گروه معماری، دانشکده هنر و معماری، دانشگاه تربیت مدرس، تهران.

چکیده

ظهور و بروز تکنولوژی های مدرن به واسطه توسعه علم با هدف آسایش فردی و اجتماعی در دو قرن اخیر شکل گرفت. ولی عدم توجه به ملاحظات زیست محیطی، اجتماعی و فرهنگی و ... موجب بروز مشکلاتی شده است. بعد از بیان مخاطرات تخریب محیط زیست و گرم شدن کره زمین و به خطر افتادن نیازهای نسل آینده توسط حافظان محیط زیست و تشکیل سازمان ها و نهادهای حافظ طبیعت، اصطلاح "توسعه پایدار" به عنوان شعار قرن بیست و یکم مطرح گردید. دانش های مختلفی از جمله معماری به حمایت از این شعار برخاسته و درصدد همراهی با اصول و اهداف آن می باشد. از سویی دیگر نمی توان انکار کرد که برآوردن نیاز کاربران و رسیدن به پایداری در معماری مستلزم تسلط و بهره جویی از تکنولوژی در ابعاد مختلف آن است. دیدگاه های متنوعی در مورد اینکه معماری پایدار چیست وجود دارد ولی تاکنون این موضوع که رابطه بین معماری پایدار و تکنولوژی چگونه باید باشد به روشنی مورد بررسی و مطالعه قرار نگرفته است. از این رو هدف از این پژوهش روشن کردن رابطه بین تکنولوژی و معماری پایدار است. سوال های مطرح شده در این پژوهش این است که کاربرد تکنولوژی های مدرن در معماری چه چالش هایی را پیش رو قرار می دهد و پتانسیل تکنولوژی های بومی برای نیل به اهداف پایداری کدام اند. روش این پژوهش مبتنی بر مطالعات کتابخانه ای است و رویکردی توصیفی دارد. نتایج به دست آمده از این پژوهش به درک اهمیت نقش تکنولوژی بومی در نیل به اهداف معماری پایدار منجر می شود.

واژه های کلیدی: توسعه پایدار، معماری پایدار، تکنولوژی مدرن، تکنولوژی بومی.

۱- مقدمه

نیاز به تکنولوژی از کنجکامی بشر در حل مسایل ریشه می گیرد. از عصر حجر که شاید آغاز کار انسان در استفاده از تکنولوژی است، تاریخ زندگی جامعه های بشری بر پایه پیشرفت پی در پی تکنولوژی استوار بوده است (شریف، ۱۳۶۷). بنابراین می توان گفت که تکنولوژی و صنعت که امروزه مهم ترین شاخص میزان عقب ماندگی هر یک از کشورهای جهان است ریشه در تاریخ کهن انسان دارد. اگر به اثرات مثبت تکنولوژی نظری بیفکنیم متوجه می شویم که بیشتر عواملی که در توسعه یک کشور در همه زمینه ها (اقتصادی، اجتماعی و ...) موثر می باشند، در نتیجه تکنولوژی مناسب حاصل شده است و تکنولوژی یک زندگی بهتر و مطلوبتر را برای انسان به ارمغان می آورد به عبارتی زمینه را برای توسعه فراهم می کند. اما مسیر پیشرفتی که انسان به وسیله تکنولوژی های دوره های انقلاب صنعتی و پس از آن استفاده کرده، در نهایت به سلامت محیط زیست آسیب رسانده است. انسان سهم زیادی از منابع طبیعی در دسترس را در این سیاره مصرف می کند و مقدار زیادی زباله ها و آلودگی ایجاد می کند به حدی که زمین دیگر نمی تواند زباله ها را جذب کند و از اثرات منفی آن بکاهد. این ها نتیجه جمعیت رو به رشد و همچنین تکنولوژی های مدرن است که دسترسی انسان امروز را به منابع طبیعی آسان تر می کند و همچنین نیاز به مصرف منابع را افزایش می دهد. از انقلاب صنعتی، تکنولوژی تنها نشان دهنده پیشرفت یک جامعه بوده است، به طوری که جبرگرایی تکنولوژیک عنوان می کند که توسعه اجتماعی به طور خود به خود از پیشرفت تکنولوژیکی